

MỘT VÀI NHẬN ĐỊNH VỀ

TAM VÔ LẬU HỌC

Phước Hoan

Trong mùa An Cư 2004 tại Chùa Phước Huệ có nhiều kỷ niệm sâu sắc khó quên. Đây là cơ hội để cho chúng xuất gia tu học tự nói lên hiện thực và sở trường của mình ở mỗi giai đoạn khác nhau. Trong quá trình giảng dạy, Đại Đức Giáo Thọ Thích Phước Thái đã đưa ra nhiều đề tài để quý đồng tu chọn lựa. Những đề tài này, mỗi người tự trình bày theo sự hiểu biết suy tư của mình trải qua tháng ngày tu học. Nó sẽ được góp nhặt và lưu giữ trong cuốn ‘KỶ YẾU MÙA AN CƯ NĂM 2004’.

Với điều kiện cho phép, chúng tôi chọn đề tài “Tam Vô Lậu Học”. Đây là vấn đề trọng yếu của Đạo Phật, vì nội dung quá rộng lớn, mà bài viết cho phép giới hạn trên trang giấy.

Nhìn lại năm tháng qua, trong khóa tu xuất gia ngắn hạn mùa hè 2001-2002, kết thúc khóa tu chúng tôi có viết bài cảm tưởng, xin trích đoạn: “... Hơn thế nữa được trường dưỡng trong ngôi nhà Phật pháp nhất định trở thành vị Tăng sĩ trong tương lai, khi Giới, Định, Huệ được tròn đầy, ba huệ: Văn, Tư, Tu được thực hành và nuôi dưỡng, chính là chủng tử Phật được hồi sinh...” (Số 20 tháng 2/2002 năm Nhâm Ngọ - Báo Phước Huệ). Trong mùa An Cư năm Nhâm Ngọ có viết một bài cảm tưởng, xin trích một đoạn như sau: “..... Kính chúc Chư Đại Đức Tăng, Ni tăng trưởng giới đức trong ngày tự tứ, để xây dựng Công Đức Tòng Lâm an hòa, xứng đáng là vị Tăng Bảo v.v..” (số 22 tháng 8/2002 – Báo Phước Huệ). Từ những năm tháng đó, được sự chỉ dạy của Hòa thượng Bôn Sư thường xuyên chăm lo vun bồi cho chúng Tăng, kết hợp với quý giảng sư đã truyền dạy hết khả năng sẵn có và kinh nghiệm thực tế, vận dụng Phật pháp áp dụng trong đời sống hàng ngày.

Khi viết bài này, chúng con xin thành kính tri ân Hòa Thượng Bôn Sư, một bậc Thầy đã dày công trong lãnh vực giáo dục và hoằng pháp, tuy tuổi đã cao, sức khỏe đã yếu, Hòa Thượng vẫn chưa nghỉ ngơi vì hạnh nguyện giáo dục và đào tạo Tăng tài. Chúng con xin tri ân Ban giảng huấn, Thầy Giáo thọ đã có tâm huyết

hướng dẫn tận tình trong khóa An Cư này.

Tam Vô Lậu Học “Giới, Định, Huệ là pháp môn tu hành trọng tâm của Phật giáo. Chúng ta phải công nhận rằng: tất cả mọi con đường tiến đến giác ngộ đều có mặt Giới, Định, Huệ. Ba môn Vô Lậu Học là con đường thông của các kinh, luật, luận và mọi hệ thống giáo lý tu tập của Phật giáo.

Quá trình con đường giáo dục Giới, Định, Huệ có mục đích đưa con người đạt đến giác ngộ cứu cánh và giải thoát hoàn toàn. Đức Phật sau quãng đời thuyết pháp độ sanh đã dẫn dắt và đưa chúng sanh từ mê lầm đến giác ngộ, từ đau khổ đến an vui, đạt được giải thoát Niết bàn, từ chúng sanh trở thành Thánh hiền, Bồ tát. Trong kinh thường mô tả Thánh chúng đệ tử của đức Phật gồm 1250 vị A La hán, vô số Duyên Giác và Bồ tát cùng những vị sẽ thành Phật trong tương lai là hằng hà sa số.

Sau khi Đức Phật nhập Niết bàn, Phật giáo được truyền đi khắp năm châu. Ba môn học Giới, Định, Huệ đã sản sinh biết bao vị Cao Tăng giới đức trang nghiêm, những vị Thiền sư đạt ngộ, những vị Luận sư uyên bác đã làm rạng ngời cho chánh pháp và góp phần làm vẻ vang cho nền văn hóa quốc gia, dân tộc. Riêng Việt Nam, vào những thời như Đinh, Lê, Lý, Trần, các vị Thiền sư như Khuông Việt, Vạn Hạnh, Viên Chiếu, Ngộ Ân, Trúc Lâm ..... đều là những vị danh Tăng giác ngộ, trí huệ siêu việt, đã duy trì và làm sáng tỏ đạo pháp. Uy tín và công đức của các Ngài đều nhờ tu hành giới đức trang nghiêm, thiền định rốt ráo và có trí huệ tuyệt vời. Quý Ngài đều là những bậc mô phạm trong hàng ngũ Tăng già, là những tấm gương sáng cho hàng hậu học noi theo. Thời đại sau này, tuy Phật giáo không được thăng hoa, vì ảnh hưởng theo sự thăng trầm của lịch sử, nhưng con đường giáo dục Giới, Định, Huệ cũng là nền tảng cho người tu hành chơn chính có cơ sở đặc, có trí huệ để tiếp tục duy trì mạng mạch của Phật pháp, để Phật pháp vẫn mãi mãi là nguồn suối tinh thần và chỉ đạo cho nếp sống đạo đức nhân loại. Ngày nay, vai trò của Ba môn học “Giới, Định, Huệ” lại càng quan trọng hơn nữa. Ngoài năng lực đào tạo con người có sở đắc tâm linh, có giới hạnh viên mãn, có trí kiến sáng suốt, Giới, Định,

Huệ còn là những yếu tố quan trọng để xây dựng con người, gia đình, tổ chức xã hội tốt đẹp và lành mạnh, nếu chúng ta biết áp dụng giáo lý ấy vào mỗi con người, vào đời sống xã hội. Về phương diện cá nhân, giáo lý tam vô lậu học Giới, Định, Huệ là một ngành giáo dục tuyệt vời, có thể xây dựng con người có đức tính hoàn hảo. Chúng ta có thể chỉ lấy Năm giới của người Phật tử tại gia thôi cũng có thể thấy được khả năng của nó như thế nào. Giới thứ nhất hun đúc lòng từ bi và tôn trọng sự sống của mỗi người. Giới thứ hai tạo dựng con người có đức tính bình đẳng tôn trọng và bảo vệ tài sản của kẻ khác cũng như của chính mình. Giới thứ ba huấn luyện con người có tâm đoan chính và biết tôn trọng hạnh phúc của kẻ khác. Giới thứ tư uốn nắn con người có đức tính chân thật, không dối trá, không xảo quyết đối với mọi người. Giới thứ năm trau dồi con người có trí huệ sáng suốt và có tư cách đứng đắn không làm càn nói bậy vì con say sưa khuấy động con người.

Nếu Giới có công năng giáo dục nhân cách cho cá nhân thì Định là yếu tố cần thiết để điều hòa mức quân bình của con người. Chúng ta không nói đến pháp tu Thiền định cao siêu phải vào rừng sâu tịnh cốc như các nhà chuyên tu Thiền mà chỉ nói đến Thiền đơn giản cần phải có như món ăn tinh thần của con người. Đó là biết tĩnh tâm quán niệm trong cuộc sống hàng ngày. Thời đại ngày nay con người bị lôi cuốn bởi guồng máy cơ khí của xã hội và nếp sống văn minh vật chất, nhất là con người của xã hội Tây phương, người ta đã chán chê mệt mỏi nền kinh tế kỹ thuật và cơ khí máy móc. Họ tìm về con đường thiền học của đạo Phật để tìm lại niềm an lạc của tâm hồn.

Như vậy năng lực của Giới, Định, Huệ trong đạo Phật với cái nhìn vạn sự, vạn vật dưới cặp mắt Duyên khởi, Tứ Diệu Đế, Tam Pháp Ấn, con người sẽ nhận thức đúng đắn về sự vật. Nhờ đó, con người sẽ không còn cố chấp, hẹp hòi và sẽ cởi mở phóng khoáng, bao dung trong mối quan hệ giữa mình và mọi người xung quanh. Con người sẽ thích làm việc lợi ích cho tha nhân và đem lại an lạc cho đời, vì thấy rằng tất cả chúng sanh đều chung một bản thể, có một mối liên hệ với nhau trong pháp giới “trùng trùng duyên khởi”.

Về phương diện gia đình và xã hội, Giới, Định, Huệ là điểm thiết yếu để xây dựng một gia đình, một xã hội ổn định, hòa thuận và hạnh phúc. Sống trong một gia đình mà vợ chồng, con cái, anh, em... cư xử với nhau có giới hạnh, có tĩnh tâm quán niệm thì chắc chắn trong gia đình sẽ có nề nếp, thuận hòa và tôn trọng lẫn nhau. Trong một gia đình như thế nhất định là gia đình có hòa khí, có thương yêu và thông cảm cho nhau nhiều lắm, sẽ không có sự đổ vỡ, phá hoại của những phần tử bất hảo

như những gia đình thiếu giáo dục. Sẽ có những tấm lòng tin tưởng đối với nhau và tạo nên một nếp sống an vui hạnh phúc.

Ngoài xã hội tất cả những phần tử cá nhân là những thành viên để hợp thành một quốc gia, một xã hội. Những phần tử ấy có giữ Giới, biết tĩnh tâm chánh niệm (Định) và quán chiếu (Huệ) theo phương pháp giáo dục của đạo Phật, nhất là phải thực hành ở cả ba môn học này, nhất định xã hội ấy, quốc gia ấy được an ninh, trật tự và thịnh vượng vô cùng. Nhiều quốc gia được như thế thì cố nhiên thế giới sẽ không còn chiến tranh, cuộc sống thanh bình an lạc. □

Tâm sự chiếc lá rơi

*Gió thu man mác
Lá vàng bay bay
Ta thương lá quá
Hỏi sao lá bay?
Lìa cành rơi như chết
Vô thường ôi thương thay!
Lá bảo rằng không
Em sẽ ngủ say
Trong suốt mùa Đông em tìm ẩn
Và sẽ trở về tiết Xuân sau
Nhìn trên hiện tượng em sinh diệt
Bản thể chỉ là, ẩn, hiện thôi
Không nên buồn khổ khi em chết
Cũng chẳng cần vui thấy em sanh
Quán một chữ duyên khi ẩn hiện
Hết khổ vô thường, an lạc thay!*

Viên An

*Cảm tác khi đi thiền hành ngày tu ngoài trời tại
Emerald Lake ngày 15-5-2004*